

PRIMER PRAKTIČNE UPORABE SISTEMA VODENJA ODZIVA NA DOGODEK V OBČINI LOGATEC

Damjan Barut¹

Povzetek

Sistem vodenja odziva na dogodek (SVOD) je bil kot standardiziran pristop k vodenju odzivanja na nujne primere ali na naravne in druge nesreče v Sloveniji strokovno obravnavan z raziskovalnim projektom Oblikovanje celovitega modela vodenja odzivanja na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji – ICS-URSZR. Sistem ni novost, izhaja iz ZDA, kjer ga imenujejo *Incident Command System*. Pri nas ga je pred leti v svoja orodja za vodenje odzivanja pod imenom Intervencijsko poveljniški sistem (IPS) vpeljala Gasilska zveza Slovenije. V občini Logatec smo prvine in orodja SVOD implementirali v vodenje zaščite, reševanja in pomoči po žledu leta 2014. Uvedli smo ga v načrte zaščite in reševanja ter ga zapisali v občinski odlok. Z njim zvišujemo raven načrtnosti vodenja in zmanjšujemo potrebo po improvizaciji, čeprav še nimamo dovolj znanja in izkušenj. Vodstveni kader odziva na dogodke je ponotranjil organizacijsko strukturo SVOD in jo z leti nadgrajuje tako, da zdaj že zadovoljivo služi pri vodenju odziva na naravne in druge nesreče, sploh večjega obsega, kadar je potrebno usklajeno večagencijsko delovanje.

AN EXAMPLE OF THE PRACTICAL APPLICATION OF THE RESPONSE MANAGEMENT SYSTEM DURING AN EVENT IN THE MUNICIPALITY OF LOGATEC

Abstract

An incident management system, as a standardized approach to command, control and coordination of the response to emergencies or natural and other disasters, which in the US is called an Incident Command System (ICS), was professionally developed in Slovenia through the research project 'Design a Comprehensive Incident Command System for All Levels of the Disaster Management System in the Republic of Slovenia (ICS-URSZR)'. The system is not a innovation, as the Firefighters' Association of Slovenia had already introduced it to its response tools several years ago. Other stakeholders in the protection and rescue system, however, have not yet done so. In the protection and rescue system of the Municipality of Logatec, we began to implement elements and tools made possible by an ICS immediately after the 2014 blizzard. Planned and legal, the system is integrated and tries to avoid improvisation, although there are still many gaps in knowledge and experience. The management staff of the Disaster Management System of the municipality have internalized the organizational structure of the ICS and tried to upgrade it over the years to a satisfactory level of permeating all the main functions of managing the response to natural and other disasters where multi-agency coordination is present, in order to reduce the consequences.

¹ Občina Logatec, Tržaška cesta 50a, Logatec, damjan.barut@logatec.si

UVOD

Zametki prenosa sistema ICS vodenja odziva na nesreče v Sloveniji segajo v obdobje, ko je Gasilska zveza Slovenije po letu 2000 začela uporabljati nekatere njegove značilnosti in to poimenovala IPS oziroma Intervencijsko poveljniški sistem za vodenje večjih gasilskih intervencij (Muhič, 2004 in Verbič, 2008). Sistem je bil prevzet iz ameriške strokovne literature in prilagojen za slovenske gasilske potrebe pri odzivu na večje gozdne požare. Prav tako je IPS integriran kot sistem operativnega poveljstva za pomoč vodji intervencije v Načrtu zaščite in reševanja za velike

požare v naravi (Vlada Republike Slovenije, 2018). Na podlagi izkušenj iz Kalifornije in Arizone v Združenih državah Amerike se je zdel tak sistem pravšnji predvsem za velike požare v Sloveniji. ICS je primeren ne le za velike požare v naravi, temveč tudi za vodenje večagencijskega usklajevanja in sodelovanja, kar pomeni, da je v reševanje vključenih več različnih virov iz več različnih služb, ki so na različnih ravneh oblasti in se v odziv vključujejo na podlagi načrtov zaščite in reševanja ali ad hoc.

Skupni cilj vseh vključenih je učinkovito sodelovanje in uspešno obvladovanje dogodka. Priporočljivo je,

da vse te različne organizacije uporabljajo enake postopke, enako organizacijsko strukturo, enak pretok in način obdelave informacij ter imajo enotno vodstvo.

Primer take kompleksne situacije je bil katastrofalen žled leta 2014 (Svete in Malešič, 2014). Občina Logatec je bila takrat več kot deset dni v ledenem primežu. V odziv je bilo takrat vključenih veliko organizacij, ki so imele vsaka svoj način vodenja ali celo različne taktične pristope dela. Z nekaj znanja, predvsem o IPS in pozneje s pomočjo tuje strokovne literature ameriškega inštituta za upravljanje izrednih razmer (angl. Emergency Management Institute – EMI; FEMA, 2023) tudi o ICS, smo v strokovni službi za zaščito in reševanje Občine Logatec leta 2015 uvedli omenjeno v strukturo vodenja odziva na dogodke v občini. Presenetljivo ali pa morda zaradi potreb, ki so se izkazale po žledu, ni bilo odpora pri vodstvenem kadru gasilske organizacije in drugih strukturah, kot so jamarji, potapljači, taborniki, skavti, kinologi ter enote Civilne zaščite. Sistem vodenja od takrat uporabljamo kot obvezen pristop k vodenju večjih intervencije ter ga pravno, kadrovsko in finančno prilagajamo tako, da vzdržujemo stalno organizacijsko strukturo vodenja.

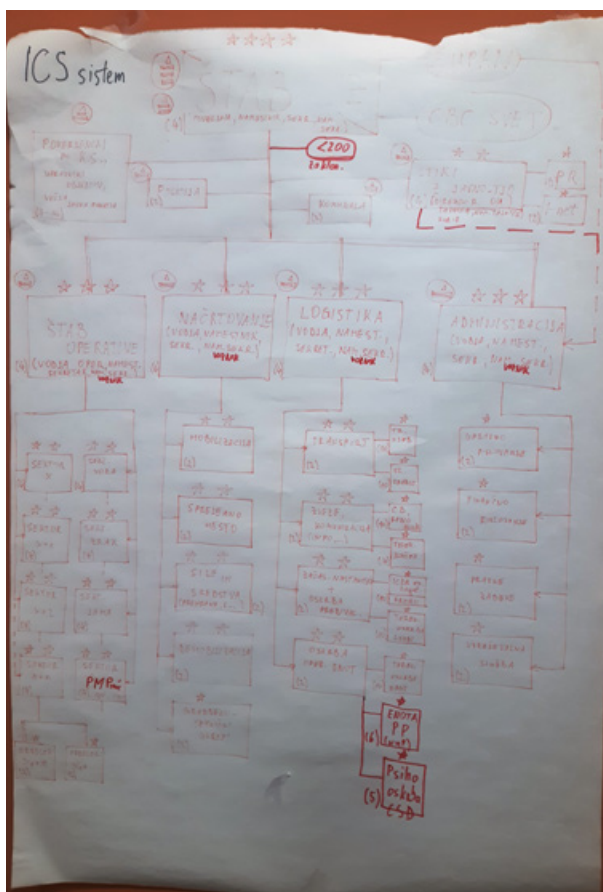
RAZVOJNE FAZE IMPLEMENTACIJE SISTEMA ICS V VODENJE ODZIVA NA DOGODKE V OBČINI LOGATEC

Poveljnik in štab Civilne zaščite občine Logatec ter vodstvo občine so na podlagi izkušnje pri žledu in poplavih 2014 ugotovili, da je potreben učinkovitejši pristop pri vodenju odzivanja na večje dogodke.

Analiza odziva na ledeno ujmo nam je pokazala, da v Sloveniji nujno potrebujemo namenska in sistematična usposabljanja s področja vodenja, dela prištavnih služb in predvsem vzgoje občanov o samozaščiti (Občina Logatec, 2014).

Do zdaj je bil sistem ICS predstavljen le kot zanimivost, vodstveni kader ni imel znanja, pa tudi zaupanja vanj ne. Žled je to spremenil in treba se je bilo lotiti novega načina vodenja. Teoretične literature je bilo dovolj, nekaj pa tudi usposobljenega kadra prek Gasilske zveze Slovenije (tečaj za vodenje intervencij).

Izkušnja je ponujala priložnost za spremembo miselnosti. Vodilni so bili zato pripravljeni na spremembe in so tako lažje ponotranjili vizijo novega pristopa k vodenju in vmesne cilje njegove implementacije.

Slika 1: Prva, ročno izdelana shema sistema ICS Logatec (foto: D. Barut)

Figure 1: The first, hand-drawn diagram of the Logatec ICS system (Photo: D. Barut)

Najprej je strokovna služba zaščite in reševanja občine sicer na preprost, vendar razumljiv način pripravila konceptualni plakat ICS tako, da smo organizacijsko strukturo prilagodili virom, ki so na voljo v občini.

Osnutek organizacijske sheme vodenja in način odziva sta bila predstavljena takratnim članom štaba Civilne zaščite in vodstvu občine, saj je za vpeljavo takega sistema potreben širši strokovni in obenem politični konsenz.

Sistem brez pravnih temeljev ne more biti učinkovit, saj ne moremo spremljati, ali se opravila izvajajo skladno s pisanimi pravili, in ugotavljati, ali imamo ustrezno kadrovsko strukturo, ki je popolnjena za ta namen.

Slovenska zaščita, reševanje in pomoč razen gasilcev uradno še ni uvedla sistema ICS, zato smo se morali znajti sami.

Osnovni model implementacije sistema vodenja je temeljil na tem, da imenujemo vodilni kader na točno

Slika 2: Izvajanje vodenja z uporabo Sistema vodenja odziva na dogodke na vaji SVOD Logatec 2019 (foto: Civilna zaščita Logatec)

Figure 2: The implementation of the ICS at the SVOD Logatec 2019 exercise (Photo: Logatec Civil Protection)

določeno funkcijo v organizacijski strukturi vodstva odziva, jih z uradnim imenovanjem pooblastimo za izvajanje njihove vloge, sprejmemo organizacijsko strukturo vodenja v skladu s sistemom ICS, kadru zagotovimo krajše teoretično usposabljanje in pisna navodila kot nekakšna pravila izvajanja njihove vloge ter oblikujemo kadrovske politike sistema. Tako so bili sprejeti naslednji dokumenti:

- Sklep župana o imenovanju poveljnika, namestnika in članov štaba Civilne zaščite, ki je poosebljal strukturo vodstva intervencije po sistemu ICS (Občina Logatec, 2015a). V štab tako niso bili več imenovani strokovnjaki za posamezne nesreče, temveč vodje štabov (nova terminologija definira to kot *področje*) za operacije, za logistiko, za načrtovanje ter za administracijo. Poveljnik Civilne zaščite ima pooblaščenca za zunanje deležnike, za stike z javnostmi in za varnostna vprašanja.
- Sklep o organiziranju, usposabljanju in opremljanju sil za zaščito in reševanje občine Logatec z organizacijsko in kadrovske shemo sistema zaščite in reševanja občine Logatec z vstavljenimi področji po sistemu ICS (Občina Logatec, 2015b).
- Navodilo o štabnem vodenju v sistemu zaščite in reševanja v občini Logatec po ICS (Občina Logatec, 2015c).
- Interno gradivo in učna snov za različne module po področjih ICS (Občina Logatec, 2015d).

Od leta 2015 do danes, razen med epidemijo covid-19, v občini Logatec enkrat na leto izvedemo občinsko vajo zaščite in reševanja, ki je lahko vaja celovitega preverjanja pripravljenosti skladno s Pravidnikom o vajah na področju varstva pred naravnimi

in drugimi nesrečami (Ministrstvo za obrambo, 2008), pri čemer se uporablja sistem vodenja odziva na dogodke v skladu s sistemom ICS. To pripomore k implementaciji teoretičnega znanja na praktičnih primerih. Izvedbo vaj tudi promoviramo s članki v medijih (Trček, 2019).

ICS smo uspešno uporabili tudi pri zagotavljanju logistične in humanitarne podpore pri begunskih valovih 2015 in 2016 tako, da je ICS-področje načrtovanja pripravilo načrt izvedbe logistične in humanitarne podpore, ki ga je potrdil poveljnik Civilne zaščite in ga predal vodji operacij v izvajanje humanitarne podpore ter vodji logistike za izvajanje logistične podpore s prevozi, načrtovanjem logistike, skladiščenjem in razdeljevanjem osebne zaščitne opreme ter službenih vozil.

Leta 2017 smo ugotovili, da je potrebna dodatna pravna ureditev uporabe sistema ICS, tako da je občinski svet pri sprejemu novega Odloka o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v občini Logatec (Uradne objave, št. 11/17) v prvi odstavku 29. člena odloka vnesel obveznost uporabe ICS v operativno-strokovno vodenje odziva na dogodke.

Med letoma 2017 in 2019 sem kot specialist iz prakse sodeloval pri oblikovanju celovitega modela vodenja odziva na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji (končno raziskovalno poročilo, faza 4) (Jeraj, 2019) in pridobil veliko strokovnega znanja s področja vodenja odziva na dogodke. Leta 2020, ko smo imeli pandemijo covid-19, ni bilo dvoma o tem, kako bomo pristopili k vodenju odziva na izjemno težke razmere, polne neznank in velikih izzivov. Ker je bilo druženje oziroma prevelika medsebojna izpostavljenost omejena, smo v uporabo SVOD vpeljali digitalni način komuniciranja na daljavo, in sicer beleženje dogodkov v posebni aplikaciji, ki je omogočala tudi sprožanje delovnih nalogov ter vnašanje poročil prav za vsa področja v organizacijski strukturi vodenja. Tako smo posebej oblikovali spletno aplikacijo Airtable. Čeprav smo aplikacijo uporabili zaradi specifik epidemije, smo pozneje ugotovili, da je uporabna v vseh zahtevnejših odzivih na naravne ali druge nesreče. Vodje področij v organizacijski strukturi vodenja in posameznih virov jo lahko uporabljajo, saj je razmeroma enostavna za uporabo, obrazce za vnos podatkov pa je mogoče oblikovati po lastni izbiri in jih tudi dinamično popravljati glede na ugotovljene potrebe. Seveda obstajajo tudi druge možnosti, ki so plačljive ali brezplačne.

AKTUALNA ORGANIZACIJSKA SHEMA VODENJA ODZIVA NA DOGODKE V OBČINI LOGATEC

Slika v nadaljevanju prikazuje trenutno različico organizacijske strukture vodenja zaščite, reševanja in pomoči občine Logatec. Organizacijsko strukturo vodenja smo skozi leta spreminjali in dopolnjevali. V nadaljevanju članka bomo opisali omenjeno organizacijsko strukturo vodenja in povezanost med posameznimi področji v njej. Slika je v barvah, ki ponazarjajo različna področja zaradi takojšnje prepoznavnosti in miselnega vzorca, ki naj bi ga vsak pripadnik sistema usvojil.

Pri izbiri barv smo upoštevali barve, ki jih je v svojih dokumentih predvidela Gasilska zveza Slovenije (2015). Za področja administracije, poveljnika Civilne zaščite in tudi župana, ki jih Gasilska zveza Slovenije ne predvideva, je bilo treba izbrati druge barve (za poveljnika belo, za župana pa kombinacijo črne in bele). Enake barve se uporabljajo tudi za označevanje osebja na intervencijah s telovniki, z označevalnimi zastavami, napisi ipd. Rdeča barva na shemi prikazuje gasilsko organizacijo ter posebno službo, ki služi kot sprejemno mesto in službo za odpust virov, to je enoto, ki služi za podporo vodenju, temno modra pa označuje druge operative enote. Našteto spada v področje operacij. Naj omenimo, da se lahko, če se v odziv vključujejo zunanje enote oziroma deležniki, ki niso ustanovljeni v občini ali spadajo na drugo raven oblasti, ta del sheme lahko z njimi razširi. Zelena barva je namenjena notranjim virom oziroma službam

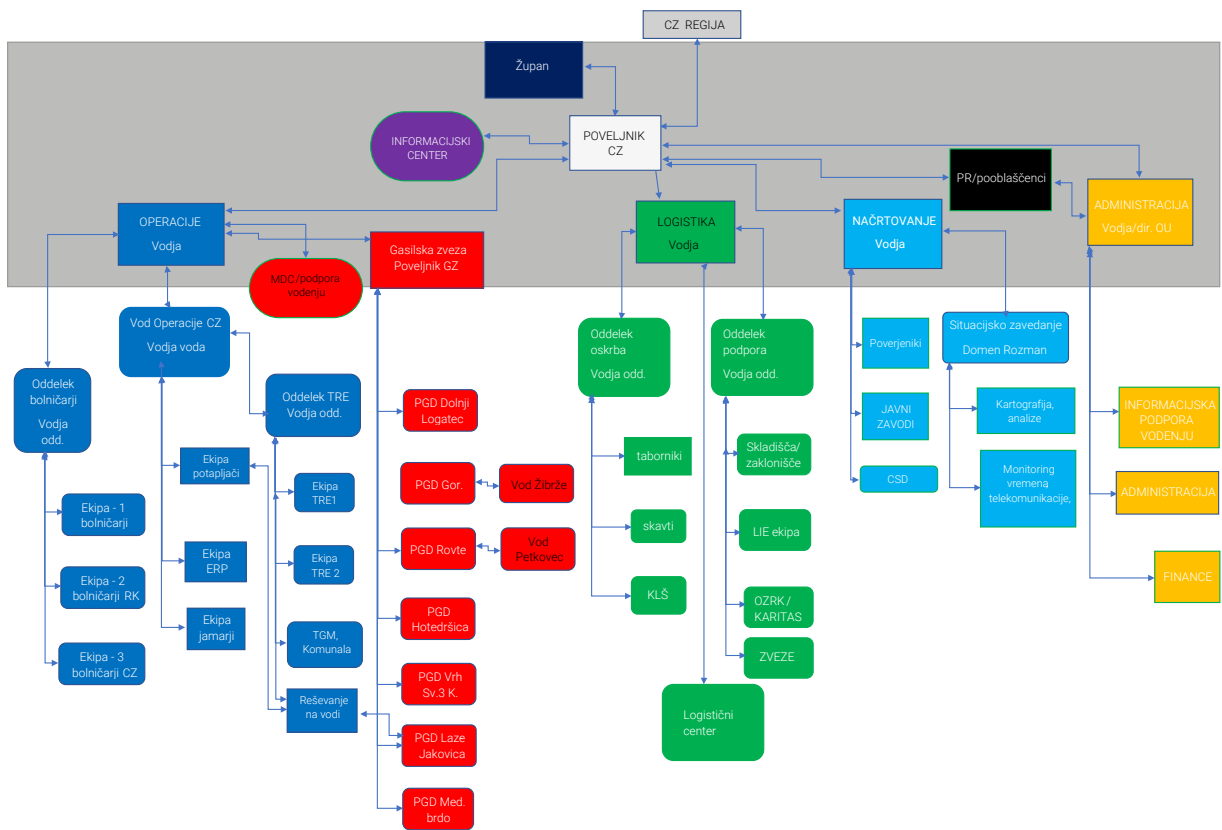
za zaščito in reševanje, ki jih je ustanovila lokalna skupnost in ki se ukvarjajo z logistiko, logistično podporo, oskrbo ter za zveze. Svetlo modra barva prikazuje področje načrtovanja, kamor spada osebje za situacijsko zavedanje, in sicer za kartografijo, analize ter izvajanje monitoringov. Rumena oziroma oranžna prikazuje področje administracije, financ in pravne službe, ki jo skoraj v celoti sestavljajo zaposleni v občinski upravi. Poveljnik Civilne zaščite nadzoruje informacijski center (vijolična barva), ki služi za komunikacijo z javnostjo in prebivalci ter zbira podatke za načrtovanje odziva. Prav tako ima poveljnik pooblaščenca za odnose z javnostmi, za varnostna vprašanja in povezovanje z zunanjimi deležniki. Osebje v sivem kvadratu predstavlja stalno vodstvo intervencije, ki pa se lahko po odločitvi poveljnika razširi, če se v odziv vključujejo druge ravni, druge organizacije ali agencije. Pri taki organizacijski strukturi je vloga župana, da spremlja razmere in je stalno obveščen s strani vodstva intervencije. Župan skupaj s poveljnikom CZ predvsem določa strateške cilje pri zmanjšanju posledic dogodka. Pri intervencijah, ki se izvajajo ob aktiviranju regijskega ali državnega načrta, se višja stopnja oblasti vključuje s smernicami. V Logatcu rešujemo izredne ali krizne dogodke prek predstavljene organizacijske strukture.

V občini Logatec smo si prizadevali, da smo organizirali, specifično opremili, področno usposobili in strokovno kadrovali stalno sestavo osebja za vodstvo intervencije, saj smo prepričani, da so tako zagotovljene kontinuiteta delovanja ter večja specializacija in strokovnost.

ID	Opis dejavnosti	Datum naloga/aktivnosti	Vođa naloga/aktivnosti	Skupina	Status izvajanja naloga	Zaključena naloga	Pomočilo izvedene nal...	Zadnje posodobitev
1	Pregledati opremo za reševanje v primeru snega...	8. 12. 2021	Luka Kraus	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		8. 12. 2021 2:34pm
2	Pregledati opremo za reševanje v primeru snega...	8. 12. 2021	Mitjaž Kristan	Štab CZ	Zaključeno izvajanje	DA	Nalogo so opravili enota T...	8. 12. 2021 2:34pm
3	Preveriti pri gasilskih enotah opremo za reševan...	8. 12. 2021	Mitjaž Kristan	Štab CZ	Zaključeno izvajanje	DA		8. 12. 2021 2:34pm
4	preveriti zalogo varnostnega materiala za dorac...	1. 5. 2022	Mitjaž Kristan	Štab CZ	Zaključeno izvajanje	DA		
5	pomoč pri postavitvi dodatnih nastavitvenih ka...	1. 2. 2022	Luka Kraus	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		
6	pomoč pri postavitvi dodatnih nastavitvenih ka...	1. 3. 2022	Aleksander Černik	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		
7	pomoč pri oddzibanju podstega dreves pred Up...	18. 8. 2022	Miha Prevec	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		
8	preizkus protopoplavnišev več za požar Dolnji Loga...	16. 9. 2022	Miha Prevec	TIS	Zaključeno izvajanje	DA	Nalogo so opravili Taborniki	
9	Priloga obratov za operative člana. Previdni...	16. 9. 2022	Mitjaž Kristan	Štab CZ	Zaključeno izvajanje	DA	Naloga senevideni in topla...	
10	periodični ogled brane Mareke zaradi močnosti ...	16. 9. 2022	Luka Kraus	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		
11	Opozorilo vsem enotam na terenu o povešanju ...	16. 9. 2022	Anton Ortac	Štab CZ	Zaključeno izvajanje	DA		
12	Prijavil stank na nekaj ur preko noči	18. 9. 2022	Aleksander Černik	TIS	Zaključeno izvajanje	DA		

Slika 3: Zaslonski izpis iz aplikacije Airtable, prirejene za uporabo Sistema vodenja odziva na dogodke (foto: D. Barut)

Figure 3: Screenshot from the AIRTABLE application modified to use the ICS emergency management system (Photo: D. Barut)

Slika 4: Organizacijska struktura vodenja zaščite, reševanja in pomoči v občini Logatec (Občina Logatec, 2023)

Figure 4: ICS organizational chart for the municipality of Logatec (Municipality of Logatec, 2023)

	PREDNOSTI:	SLABOSTI:
Notranje okolje sistema (občinski sistem ZRP)	<ul style="list-style-type: none"> stalna struktura omogoča specializacijo znanja in opravil; jasnejši odnosi med različnim vodstvenim kadrom; enostarešinski odnos poveljevanja »dol-gor/gor-dol« je jasno opredeljen vnaprej; področja odziva se teoretično ne vmešavajo v druga področja, temveč sledijo strategiji, cilju in načrtu intervencije; sistem se lahko postopoma širi glede na velikost dogodka; možnost uporabe izkušenejšega kadra, ki s svojim znanjem lahko podpira vodenje na različnih področjih sistema (lahko se uporabi starejši kader, ki zdravstveno ni več sposoben terenskega dela); v primeru integracije sistema na vse ravni in organizacije je lahko zunanja pomoč ali pomoč ene občine drugi lažji in enoten v terminologiji in položajih; nedvoumen in jasen prenos povelj, navodil, sklepov itn. navzdol in poročila-zaprosila navzgor; lažja obdelava nepredvidenih situacij. 	<ul style="list-style-type: none"> pomanjkanje znanja iz ICS- ali NIMS-sistema (SVOD), še ni enotnih verificiranih učbenikov ali navodil, kar povzroči uporabo tuje literature in improvizacije; sprememba miselnosti vodenja odziva lahko povzroči krizo ali zmedo; potreba po dodatnem kadru oziroma po prerazporeditvi kadra znotraj virov; stare navade vodenja in odpor kadrov do novosti; potreba po večji informacijski podpori; če vodstvo intervencije takoj ne oceni stanja in predvidi možnosti razvoja dogodka, lahko nastane več ciljev na nižjih ravneh, zato je potrebna disciplina na vseh ravneh.
Zunanje okolje sistema (regija, država, drugi sistemi oz. stopnje oblasti)	<p>PRILOŽNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalna skupnost z integrirano strukturo vodenja SVOD lahko rešuje tudi kompleksne naloge brez čakanja na podporo višjih ravni oblasti; boljša delitev odgovornosti med različnimi ravni oblasti oz. v več-agencijskem modelu vodenja odziva. 	<p>NEVARNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> kompleksno vodenje povzroči tudi povečanje stroškov, ki bremenijo lokalno skupnost, sploh če ni aktiviran načrt višje ravni oblasti; neenotni oziroma različni sistemi vodenja odziva lahko povzročijo zastoj informacij ali njihovo podvajanje; nujnost sprejetja enotnih standardnih postopkov.
	+	-

Slika 5: Matrika PSPN-implementacije SVOD na lokalno raven

Figure 5: SWOT matrix of ICS implementation at the local level

PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI PRI UPORABI SVOD V OBČINI LOGATEC

Vsak pristop k vodenju, pri katerem se upravljajo človeški in materialni vir, je treba skrbno strateško načrtovati. Vodenje intervencije ima vse elemente menedžmenta in ga tako lahko analiziramo z zelo priročno metodo, s tako imenovano analizo SWOT (*Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*) oziroma matriko PSPN (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti) v slovenski terminologiji. V nadaljevanju je prikazana matrika analize učinka implementacije SVOD v občini Logatec, ki bi lahko bila v pomoč drugim, ki se bodo lotili uporabe sistema vodenja odziva na dogodke.

SKLEPNE MISLI

SVOD se je pri osebju in organizacijah, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči v Logatcu, že dobro uveljavil. To pa še ne pomeni, da so ga usvojili že vsi vodilni kadri. Dela je še veliko, saj so vse sodelujoče organizacije učeče se organizacije, ki se morajo nenehno razvijati in nadgrajevati učinkovitost sistema. Logaška izkušnja uvedbe SVOD je pozitivna in lahko to znanje ter praktične izkušnje prenašamo na druge ter tako skrajšamo vmesne korake, ki smo jih morali delati pri nas. Lažje bi bilo, če bi tudi Uprava RS za zaščito in reševanje ta sistem že začela uvajati in organizirati ter usposabljalni vodilni kader. Kakor je omenjeno v uvodnem delu, imamo teoretično podlago v projektu »Oblikovanje celovitega modela vodenja odzivanja na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji«, treba se je le resno lotiti tega, saj je vsako odloženo leto je izgubljeno glede cilja, torej uspešnejšega odziva na čedalje zahtevnejše izredne dogodke.

Viri in literatura

1. Biloslavo, R., 2006. Strateški management in management spreminjanja. Koper, Fakulteta za management, 392 str.
2. Državni načrt zaščite in reševanje ob velikem požaru v naravnem okolju (Verzija 3.0). Vlada Republike Slovenije. 2018. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Datoteke/Drzavni-nacrti/dn_pozar_2018.pdf.
3. Federal Emergency Management Agency – Emergency Management Institut. Training. 2023. <https://training.fema.gov/emi.aspx>, 7. 4. 2023.
4. Funkcijsko označevanje na gasilskih intervencijah. Gasilska zveza Slovenije. 2015. <https://gasilec.net/wp-content/uploads/2021/11/Funkcijsko-oznacevanje-na-intervencijah.pdf>.
5. Jeraj, J., Novak, L., Kus, R., Stopar Kavčič, I., Gudžulić, Ž., 2022. Uporaba sistema vodenja odziva na dogodke (SVOD) v Mestni občini Ljubljana ob epidemiji COVID-19. V: Ujma št. 36, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo, 333–345.
6. Jeraj, J., 2019. Sistem vodenja odziva na dogodke. V: Svete, U., Juvan, J., Jeraj, J., Tomazin, M., Krnc, M., Banovec, P., Klarič, M., Malešič, M., Šlebir, M., Kus, R., Bucik, V., Polič, M., Vavpetič, B., Prezelj, I., Barut, D., Fajfar, D., Sojer, B., Fink, A. Oblikovanje celovitega modela vodenja odziva na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji (končno raziskovalno poročilo, faza 4), Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, str. 117–351. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Datoteke/Projekti/SVOD/Faza-4_compressed.pdf.
7. Notranjsko primorske novice. Letnik VI. Številka 6. 2019. https://notranjskoprimorske.si/wp-content/uploads/2019/07/hpn-07_-splet.pdf.
8. Trček, P., 2019. Notranjsko primorske novice. <https://notranjskoprimorske.si/2019/06/civilna-zascita-se-je-uspesno-spodadla-tudi-s-pozarom-ki-je-izbruhnil-na-zabavi/>.
9. Muhič, D., 2004. Požari v naravi. Gasilska zveza Slovenije.
10. Občina Logatec. 2014. Pregled in kritična analiza dogajanja med in po ujmi in poplavih (iz zornega kota občine Logatec) v mesecu februarju 2014. Dokument št. 900-15/2014-1.
11. Občina Logatec. 2015a. Sklep o imenovanju poveljnika, namestnika poveljnika ter članov štaba Civilne zaščite občine Logatec. Dokument št. 846-3/2007-115.
12. Občina Logatec. 2015b. Sklep o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč v občini Logatec ter o kadrovski in materialni formaciji enot. Dokument št. 846-1/2012-5.
13. Občina Logatec. 2015c. Navodilo o štabnem vodenju v sistemu zaščite in reševanja v občini Logatec po ICS. Dokument št. 846-4/2014-4.
14. Občina Logatec. 2015d. Interno gradivo in učna snov za različne module po področjih ICS. Dokument št. 846-4/2014-5.
15. Odlok o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v občini Logatec. Uradne objave, št. 11/17, stran 2–13.
16. Pravilnik o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 104/08).
17. Svete, U., 2018. Informacija o projektu Oblikovanje celovitega modela vodenja odziva na nesreče za vse ravni vodenja - ICS URSZR. Ujma, 32, 158–160.
18. Svete, U., Juvan, J., Jeraj, J., Tomazin, M., Krnc, M., Banovec, P., Klarič, M., Malešič, M., Šlebir, M., Kus, R., Bucik, V., Polič, M., Vavpetič, B., Prezelj, I., Barut, D., Fajfar, D., Sojer, B., Fink, A., 2019. Oblikovanje celovitega modela vodenja odziva na nesreče za vse ravni vodenja na področju zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji (končno raziskovalno poročilo), Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/razvojno-raziskovalni-projekt-oblikovanje-celovitega-modela-vodenja-odziva-na-nesrece-za-vse-ravni-vodenja-na-podrocju-zascite-resevanja-in-pomoci-v-republiki-sloveniji/>.
19. Svete, U., in Malešič, M. (ur.), 2014. Slovenija v ledenih okovih 2014 – odziv in izzivi. Fakultete za družbene vede.
20. Verbič, M., 2008. Intervencijsko poveljniški sistem. V Izredni dogodki v podzemnih garažah, evakuacija večjega števila ljudi in vodenje večjih intervencij, ur. Mitja Rudel, 47–88. Ljubljana: Slovensko združenje za požarno varnost.